april 2016

GPM21

GREENPEACE

Aftellen geblazen, kolenexit komt eraan!

Actie: meer natuur in het schap

Zó vergroent u uw brein

'Wat je aandacht geeft, groeit'

Tineke Alberts (45) en Herma Ronda (43)

'Hoe de natuur het bedoelt, dat is het meest logische'

Een nieuw spinazieras kweken, aardappels poten, oma's bijzondere boontje telen: Tineke Alberts en Herma Ronda van biologisch-dynamische boerderij Buitenbant leven goed van en met de natuur. De wurggreep waarin supermarkten gangbare landbouwbedrijven houden, zien ze dan ook met lede ogen aan. 'Rassen worden niet meer geteeld op smaak, maar op maat: ze moeten wel in het bakje van de supermarkt passen. De pesticiden die boeren hierbij gebruiken, leiden tot bodemverschraling en verarming van de biodiversiteit.' Een groeiende groep mensen pleit voor meer biologische groenten en fruit, op de akkers en in de supermarkt. 'Wat goed is voor de natuur, is het beste voor de mens.'

pag 6 >
Lees verder

GPM21

Kort

Milieunieuws en -tips in een flits

ORGANISCH DUO

We hadden twee perfecte kandidaten om Kumi Naidoo, onze internationale directeur, op te volgen: Bunny McDiarmid en Jennifer Morgan. Bunny begon als matroos, onder meer op de *Rainbow Warrior*, en eindigde als directeur van Greenpeace Nieuw-Zeeland. Jennifer was directeur klimaat van het gerenommeerde World Resources Institute en bepaalde eerder de klimaatkoers van internationale organisaties als het WWF. Maar waarom kiezen als je ook kunt delen? Daarom presenteren wij u trots niet één, maar twee unieke krachten aan het roer van Greenpeace International. Bunny: 'Dit gedeelde leiderschap past bij het Greenpeace van nu, waarbij alles draait om samenwerken en verbinden.' Jennifer: 'Als Bunny en ik het beste in elkaar naar boven kunnen halen, krijgen we een betere organisatie. Als Greenpeace het beste in de mensheid naar boven kan halen, krijgen we een betere wereld.'

Bunny McDiarmid

Jennifer Morgan

BESTE GULLE GEVER

Tot twee keer toe heeft u ons verrast met een donatie van € 750, gewoon verstuurd in een envelop via de post. We zouden u graag persoonlijk bedanken, maar respecteren natuurlijk dat u anoniem wilt blijven. Daarom zetten we bij wijze van uitzondering GPM in, in de hoop dat u dit leest: hartelijk bedankt, gulle gever! We zullen uw bijzondere gift inzetten voor een groene, betere wereld.

Warme groet,
De mensen van Greenpeace

HOUT DE DIEF

In de handel in illegaal hout gaat evenveel geld om als in de handel in cocaïne. Het verschil is: voor de bestrijding van drugshandel zijn miljarden beschikbaar. Tegen fout hout wordt nauwelijks opgetreden, ondanks de Europese Houtwet waarmee landen al sinds 2013 illegale houthandel strafrechtelijk kunnen aanpakken. Greenpeace onthulde meerdere keren hoe illegaal hout zonder problemen op de Nederlandse markt kan belanden en misschien wel bij u als terras of vloer. Nu bevestigt de Europese Commissie onze bevindingen in haar nieuwste evaluatie. Greenpeace heeft jarenlang gevochten voor de huidige houtwet, als belangrijk middel om deze georganiseerde misdaad te bestrijden. Voorwaarde is wel dat de handhaving op orde is. Help staatssecretaris Van Dam daarvan te overtuigen en teken onze petitie: greenpeace.nl/houtdieven.

GA EENS DE BOER OP

Altijd al eens bij een echte bio-boer op het erf willen rondsnuffelen? Houd dan 20 en 21 juni vrij in uw agenda. Ook dit jaar organiseert Bionext het 'Lekker naar de Boer-weekend'. Boeren en tuinders in heel Nederland, van groente- en fruittelers tot varkens- en pluimveehouders, openen hun staldeuren en erven. Tijdens deze dagen ervaart u het boerenleven door bijvoorbeeld een rondleiding op het erf, een kijkje in de stal of uitleg over de verschillende (gifvrije!) gewassen. Zo'n 150 boerderijen vullen het weekend met onder andere proeverijen, boerenmarkten, muziek en leuke spelletjes voor kinderen. Benieuwd naar een bio-boer bij u in de buurt? Een overzicht van alle activiteiten op 20 en 21 juni vindt u op lekkernaardeboer.nl.

Maak kennis met onze bio-boerinnen op de volgende pagina.

BEHEERDERS VAN DE TOEKOMST

Trekt u - net als het gros van de Nederlanders - regelmatig het bos in, dan is de kans groot dat u een domein van Staatsbosbeheer betreedt. Deze organisatie beheert 95.000 hectare aangelegd bosgebied, een kwart van alle bossen in Nederland. Een deel daarvan staat nu op een kruispunt in zijn verdere ontwikkeling, ook omdat de levenscyclus van een aantal boomsoorten eindigt. Op de vraag 'hoe nu verder met het bosbeheer?' zoeken studenten van het mbo, hbo en wo het antwoord in het Speulder- en Sprielderbos op de Veluwe. In dit grootste, nieuwe oefenbos van Nederland gaan zij samen met beheerders van Staatsbosbeheer leren, oefenen en onderzoeken in speciale leerboswachterijen. Dankzij de jonge bosbeheerders van de toekomst kunnen we ook in de komende decennia blijven genieten van mooie, vitale bossen die bestand zijn tegen ziekten en klimaatverandering. Meer informatie: staatsbosbeheer.nl.

WERK AAN DE WINKEL VOOR BIOLOGISCHE GROENTEN EN FRUIT

Slechts 5 inkoopkantoren van onze supermarktketens bepalen wat bij 16,7 miljoen consumenten op het bordje belandt en wat 65.000 boeren daarvoor betaald krijgen. Van de zotte, vindt een groeiende beweging van boeren, burgers en milieuorganisaties. Samen kunnen we de macht van de supermarkt breken en gezond, betaalbaar voedsel op de akkers én in de schappen krijgen.

>

BOEREN IN BALANS

'Mijn leven draait om balans met de natuur', vertelt Tineke Alberts van boerderij Buitenbant. 'Op het boerenbedrijf van m'n ouders had ik al een akkertje waar ik zaden en kruiden teelde. Telkens als mijn vader met Roundup ging spuiten, werd ik woedend.' Toen Tineke in 2007 de pacht van het bedrijf overnam, was het logisch dat ze omschakelde naar biologisch-dynamisch boeren. In 2009 kwam Herma erbij. Sindsdien doen ze bijna alles samen. 'In het begin teelden we alleen uien, peen en grote bulkgewassen. Tot we de film "De wereld volgens Monsanto" zagen.' Diep geraakt besloot Tineke haar oude hobby op te pakken.
Op de halve hectare naast het huis kweekt ze nu zaden voor pompoen, calendula en raapstelen. 'Raapstelen was de eerste en enige oogst die mislukte. Tot ze opeens drie jaar later tussen de luzerne naar boven kwamen.' Bevriende boer Krispijn van den Dries was net BioRomeo gestart (zie pagina 8) om zich aan de wurggreep van de supermarkten te ontworstelen en wilde de raapstelen graag afnemen. Sindsdien leveren de boerinnen regelmatig aan BioRomeo.
Op de overige 10 hectare land verbouwen ze afwisselend aardappelen met uien en erwten met grasklaver om de grond stikstof terug te geven. Wie investeert in de bodem, zoals Tineke en Herma doen, krijgt een stevige plant die weerbaarder is. Herma: 'Een gangbare boer gebruikt kunstmest om planten snel te laten groeien. Daar worden ze zwak van, waardoor je gif moet spuiten tegen ziektes. Ondertussen hollen ze de grond uit door bijvoorbeeld een vroege en late peen in één seizoen te laten groeien. De natuur heeft tijd nodig, maar krijgt dat op deze manier niet. Zolang supermarkten bepalen wat wij verdienen, worden boeren gedwongen om steeds groter te worden, steeds uniformer. Wist je dat Jumbo is gestopt met de groenten van Hak omdat die te duur zouden zijn?' De oplossing is niet simpel, weten Tineke en Herma. Een deel daarvan ligt bij de overheid, want die moet de biolandbouw stimuleren. 'Voor Greenpeace ligt daar een belangrijke taak', zegt Tineke. 'Onze maatschappij is letterlijk ontaard geraakt. Consumenten hebben het geld, dus de macht. Als we onze krachten bundelen, kunnen we het tij keren.' Meer weten? buitenbant.nl.

Herma Ronda

Tineke Alberts

'WAT ALDI SÜD KAN, KUNNEN ANDEREN OOK'

'Landbouw die beter is voor mens en milieu. Daarvoor kom ik deze lente in actie, samen met bezorgde burgers, boeren en buitenlui', zegt Herman van Bekkem campagneleider ecologische landbouw voor Greenpeace. Jaarlijks wordt 11 miljoen kilo bestrijdingsmiddelen over de Nederlandse akkers gespoten. Dat gif vervuilt het water en zorgt voor de achteruitgang van vogels, reptielen en onmisbare bestuivers zoals bijen en wilde hommels. Om het tij te keren, hebben we de supermarktketens nodig. Herman: 'Zij bepalen hoe we ons voedsel verbouwen, kopen en consumeren. Al in 2013 concludeerde het Europese Economische en Sociale Comité (EESC) dat machtsmisbruik van de supermarktketens leidt tot een versnelde neergang van de agrarische sector.' Wat Greenpeace van de supermarkten vraagt, is een actieplan voor het uitfaseren van de meest schadelijke bestrijdingsmiddelen voor bijen en andere nuttige insecten. Herman: 'Ook willen we dat boeren een eerlijke prijs krijgen voor hun duurzamere producten én voorrang in het schap. Aldi Süd in Duitsland heeft in zijn beleid al vastgelegd dat het acht soorten landbouwgif die dodelijk zijn voor bijen, uit de productieketen gaat weren. Als Aldi Süd het kan, kunnen de anderen het ook.' De campagne van Greenpeace is een logisch vervolg op onze eerdere succesvolle acties om giftige bestrijdingsmiddelen van het veld te krijgen. Zo kregen we voor elkaar dat staatssecretaris Dijksma een reddingsplan voor de bijen opstelde en wordt het gebruik van gevaarlijke stoffen als imidacloprid en glyfosaat steeds verder teruggedrongen. Herman: 'In bijvoorbeeld het Westland lozen de kassen vervuild water in het milieu, waardoor daar al jaren de normen worden overschreden. Met alle gevolgen van dien voor het waterleven, vogels en kikkers. De Nederlandse tuincentra zijn al in beweging. Ruim 3.000 winkels hebben geen glyfosaat meer in het schap en bij de teelt van tuinplanten wordt het gebruik van pesticiden die schadelijk zijn voor bijen aangepakt. Herman: 'Dit is hét moment om het gif van de akkers krijgen.
Niet alleen voor de bijen, maar ook voor de consumenten, de boeren en het milieu. Want of je nu een natuurliefhebber, boer of supermarktdirecteur bent: iedereen heeft er belang bij dat we met minder bestrijdingsmiddelen gaan werken.' Wilt u een seintje wanneer onze campagne begint? Meld u dan aan op greenpeace.nl/actiemail.

Herman van Bekkem

>

> **DE WINST GAAT VERDER DAN GELD ALLEEN**

Barbara Bolt van voedselcoöperatie De Groenteclub wilde zuiniger leven, maar wel biologisch blijven eten. Op dat moment haalde bioboer Krispijn van den Dries het nieuws door 6.000 kilo aardappelen uit te delen op de Amsterdamse Dam. Omdat supermarkten kozen voor goedkope bulk uit Afrika, zat hij met een schuur vol biologische piepers. Barbara las over zijn actie en zocht contact. 'Ik vroeg of ik groente direct bij hem kon afnemen. Daarna heb ik negen vrienden gemaild met de vraag wie interesse had in wortels, aardappelen en uien. Een paar dagen later stonden ze alle negen in mijn tuin groenten af te wegen.' Binnen twee maanden bestelde Barbara voor dertig gezinnen. 'Zelfs met de voet op de rem groeide het heel hard. Toen een vriendin aanbood om te helpen, konden we de deuren verder openzetten.' Inmiddels zijn in haar woonplaats Bussum drie groepen met elk tachtig deelnemers. Tweewekelijks bestellen zij uit het seizoensaanbod van groenten, fruit, kruiden en zuivelproducten. 'Krispijn werkt nu samen met andere boeren in BioRomeo. Daardoor hebben ze het jaar rond een heel divers aanbod voor ons.' Deze opzet heeft voordelen voor alle deelnemers: de boeren krijgen een eerlijke prijs en de Groenteclub betaalt gemiddeld 30 procent minder dan in de biologische supermarkt. Dat kan doordat vier vrijwilligers alle lopende zaken regelen en andere deelnemers één keer per zes weken een paar uur helpen. En ligt een rode kool een stuk goedkoper in de supermarkt? Dan informeert Barbara bij Krispijn waar het verschil vandaan komt. 'Als je daar een goede uitleg over krijgt, bijvoorbeeld dat de supermarkt die kool onder de kostprijs in de schappen gooit, dan is dat voor mij voldoende. Dan krijgt de boer namelijk geen goede prijs.'

Maar de winst gaat verder dan geld alleen. 'Wij gaan om de vijf grote supermarktinkopers in Nederland heen. Door die korte keten krijg ik weer verbinding met de herkomst van mijn eten', vertelt Barbara. 'Ik kan iedereen van harte aanraden zelf een coöperatie te beginnen.' Meer weten? groenteclub.nl.

Barbara Bolt

DOE HET LEKKER ZELF: HUISGEMAAKTE GROENTEN

Biologische groenten zelf in huis kweken; iedereen kan het met niets meer dan één exemplaar van de gewenste groente*, water en aarde. Zó pakt u het aan:

BATAAT

STAP 1

Zet een bataat rechtop in een laag water op een zonnig plekje. Kies voor een biologische bataat, die bevat geen kiemremmers. Ververs regelmatig het water zodat de worteltjes niet beschimmelen.

STAP 2

Trek de uitlopers bovenop de bataat eraf wanneer ze +/- 10 cm lang zijn en zet ze in water.

STAP 3

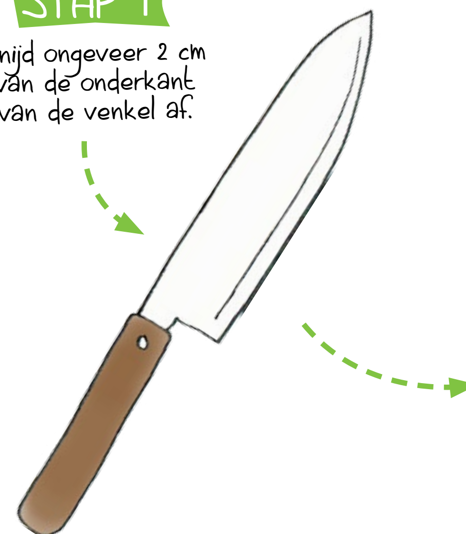
Krijgt de uitloper worteltjes, zet hem dan in een hoge bak gevuld met +/- 25 cm biologische aarde, of in de volle grond. Bewater regelmatig, want de plant houdt van vocht. Na een paar maanden kunt u oogsten.

VENKEL

STAP 1

Snijd ongeveer 2 cm van de onderkant van de venkel af.

STAP 2

Zet de onderkant in een laagje water. Vanuit het midden gaan al na een aantal dagen nieuwe venkels groeien.

* Deze werkwijze is mogelijk bij ten minste 16 verschillende soorten groenten en kruiden waaronder ui, knoflook, basilicum en wortel. Op de website pinterest.com vindt u met de zoektermen 'diy vegetable growing' meer informatietips. Veel plezier en eet smakelijk!

Een goede Greenpeace-foto roept emotie op, inspireert of zet aan tot actie. Onze fotografen zoeken tijdens hun werk voortdurend naar dit soort beelden. In deze rubriek delen ze hun mooiste foto en het verhaal dat erachter zit. Deze keer: Jiri Rezac.
>

22 JANUARI 2008, DAVID VERSUS GOLIATH

'Het was een weken durend kat-en-muisspel: vanaf het moment dat we de Japanse walvisjagers ontdekten, staakten ze de jacht en voeren kriskras en in volle vaart over de Zuidelijke Oceaan om aan ons te ontkomen. Maar toen kwam het moment dat de Nisshin Maru, het vleesverwerkingsschip, brandstof moest laden en walvisvlees lossen. Twee opblaasbare rubberboten werden vanaf de *Esperanza* in het water gelaten en de actievoerders manoeuvreerden uit alle macht tussen de twee zwarte reuzen, om te voorkomen dat het walvisvlees werd overgeladen. Deze foto haalde de dag erna The Guardian en talloze andere media en maakte daarmee de wereld ooggetuige van onze strijd.'

OVER DE FOTOGRAAF

Expedities vastleggen, inmiddels is fotograaf Jiri Rezac erin gespecialiseerd. Deze foto maakte hij tijdens zijn eerste tocht voor Greenpeace bij Antarctica, waar we vier maanden lang aandacht vroegen voor de walvisjacht.

Jiri Rezac

Bijzaak

Het werkpaard onder de insecten: zo staat de bij bekend vanwege haar bestuiving van planten en bloemen. Maar wie zich in dit dier verdiept, ontdekt dat bestuiving voor de bij slechts… een bijzaak is. Op zoek naar nectar fladdert het insect van bloem naar bloem en raakt daarbij bedekt met stuifmeel. Met haar tong voegt ze nectar toe aan het stuifmeel en draait daar plakkerige bolletjes van: bijenpollen, een onmisbare voedselbron voor de larven in het nest. Ook mensen hebben de pollen ontdekt als *superfood* voor gewichts- en darmproblemen. Maar ons grootste belang om bijen te helpen, is natuurlijk omdat hun bijzaak voor mensen een hoofdzaak is.

STEUN DE BIJ EN DONEER DIRECT € 2 VOOR GIFVRIJE AKKERS: SMS 'BIJEN' NAAR 4333.

EN TOEN WAS ER… RUST

In al zijn schoonheid strekt het Great Bear Rainforest zich uit langs de Canadese westkust. Twintig jaar nadat inheemse volken samen met Greenpeace en andere milieuorganisaties de strijd aangingen met grote houtkapbedrijven, krijgt deze *spirit bear* eindelijk rust. Sinds februari 2016 is 85 procent van dit gematigde regenwoud formeel een natuurreservaat. In de overige 15 procent mag alleen onder ongekend strenge voorwaarden gekapt worden, in overleg met de inheemse volken in het gebied.

DE PSYCHOLOGIE VAN HET GROEN-DOEN

Als groen gedrag vanzelfsprekend was voor iedereen, van politicus tot burger, zou het milieu er een stuk beter voor staan. Waarom vinden mensen het soms zo lastig om milieuvriendelijke keuzes te maken? GPM-redacteur Annemiek Verbeek ging op (zelf) onderzoek uit.

>

© Greenpeace/Bas Beentjes

Nog voordat we goed en wel op weg zijn, voel ik de eerste regen al door mijn regenjas heen sijpelen. Met een striemende wind tegen fietsen we de twee kilometer naar school, ik binnensmonds en mijn dochters hardop mopperend. ‘Als ik dit van tevoren had geweten, waren we toch met de auto gegaan!’, roep ik gefrustreerd. Oeps. Ik had het me zo voorgenomen toen we (autoloos) vanuit de grote stad verhuisden naar een dorp (met auto) aan de kust: weer of geen weer, we zouden gaan fietsen naar school. Maar met een auto pal voor de deur blijkt het ineens helemaal niet zo eenvoudig om elke dag op de fiets te stappen. De meest kolderieke excuses vullen mijn gedachten: ‘Ach, we hebben heel wat jaren in te halen, qua CO_2-uitstoot. We zijn immers ook al dik twee decennia vegetariër, ha!’

ONGEMAKKELIJKE WAARHEID

‘Mensen proberen in hun hoofd recht te breien wat krom is, dat is een bekend fenomeen in de sociale psychologie’, zegt Roos Vonk, professor aan de Radboud Universiteit en auteur van het boek over gedragsverandering ‘Je bent wat je doet’. ‘We voelen ons vaak ongemakkelijk bij ons gedrag en zoeken uitwegen die ons “ontslaan” van verantwoordelijkheden. Voor jou is de auto pakken gelukkig nog geen ingesleten gewoonte. Zodra dat wel zo is, is gedrag veel lastiger te veranderen. Dat geldt zeker voor milieugedrag, omdat je niet direct het effect ziet van je keuze. Daarom is het zo belangrijk om jezelf te belonen. In plaats van te balen als je natgeregend op school aankomt, kun je denken aan het positieve effect van fietsen op het milieu of je conditie.’

GEHEUGENSTEUNTJE

We handelen vaak op de automatische piloot. Niet zo gek dus dat het soms lastig is om het ‘groene’ te doen, ook als we rationeel doordrongen zijn van de noodzaak. Vonk: ‘Gedragsverandering vereist bewuste aandacht. Gewoontes en “riedels”, de associaties die je brein automatisch maakt, moeten opnieuw gevormd worden. Vervang de riedel in je hoofd “Ik ga naar mijn werk en dan neem ik de auto” door de gedachte “Is het vandaag fietsweer?”. Of, beter nog: wen je aan om altijd de fiets te pakken. Het ontstaan van een nieuwe gewoonte kost tijd, dus in het begin moet je je hoofd erbij houden. Of verander dingen in je omgeving waardoor je eraan denkt. Parkeer je fiets bijvoorbeeld recht voor je auto, dat werkt perfect als geheugensteuntje.’

‘Vervang je vaste riedel door een nieuwe’

BEÏNVLOEDEN OP MAAT

De een doet al zijn boodschappen bij de biowinkel, gaat autoloos door het leven en compenseert al zijn CO_2-uitstoot. Een ander kan de verleiding van een stukje vlees niet weerstaan en is enorm gehecht aan die oude dieselauto. De verschillen tussen mensen zijn groot, óók als ze weten hoe urgent het klimaatprobleem is. Als je het gedrag van een ander wilt beïnvloeden, kun je niet met een één-pot-natverhaal aankomen, zegt gedragswetenschapper en duurzaam ondernemer Egon de Bruin. ‘Mensen vinden je al snel een moraalridder. Dat maakt het extra lastig om ze op hun gedrag aan te spreken. Ngo’s en overheden moeten daarom exact weten welk gedrag ze willen veranderen, en hun doelgroep goed kennen. Een bekend voorbeeld is dat van een Britse gemeente die haar inwoners wilde overhalen hun dak te isoleren. Daarvoor was eerst weinig animo, maar wat bleek? Mensen waren huiverig om hun zolder op te ruimen. Toen de gemeente een zolderopruimservice introduceerde, bleken mensen ineens wel bereid om mee te doen.’

SMILEY VOOR DE BUURVROUW

De sociale omgeving is heel belangrijk als het gaat om gedragsverandering; mensen willen liever geen vreemde eend in de bijt zijn. Je wilt erbij horen, aan de norm voldoen. Hoe je die ‘norm’ communiceert is dan ook heel belangrijk, zeggen zowel Vonk als De Bruin. ‘Een bekend voorbeeld is het Amerikaanse energiebedrijf Opower, dat op zijn afrekeningen vermeldde hoeveel energie andere mensen in de buurt hadden verbruikt. De buurtbewoners met een laag energieverbruik gingen juist meer energie gebruiken: zij pasten zich aan de norm in hun buurt aan. Opower wijzigde zijn strategie en begon de kopgroep te belonen. Heel simpel, door zuinige verbruikers een groene smiley te geven. Daar bleken mensen wél gevoelig voor, want het gemiddelde energieverbruik nam af.’

>

Breng de kinderen met de fiets naar school in plaats van met de auto. Met dit soort korte ritjes bespaart u al snel 310 kg CO_2 per jaar per huishouden. Datzelfde spaart u ook uit als u twee dagen per week geen vlees eet.*

© A. Havelaar/Istockphoto.com

* Bron: milieucentraal.nl

> GREENPEACE EN SUPPORTERS

Zo'n actie is pas mogelijk als energiezuinigheid breed erkend is als 'de norm'. Hoe komt die norm tot stand? Waarom vinden mensen energiebesparing belangrijk? Als het gaat om milieugedrag is er een rol weggelegd voor organisaties als Greenpeace en hun supporters. Zij durfden de vreemde eend in de bijt te zijn. Zij zwengelden discussies aan over klimaatverandering, overbevissing en verwoesting van regenwouden toen veel mensen dat nog geitenwollensokkengezeur vonden.

'We proberen in ons hoofd recht te breien wat krom is'

Mede dankzij deze voorlopers zijn walvissen nu beter beschermd en verbiedt Europa de handel in illegaal hout. Talloze Nederlanders kiezen voor energiebesparing en zonnepanelen. Grote bedrijven beloven hun CO_2-uitstoot te verlagen en pleiten voor duurzame energie. En iedereen die jarenlang winkeliers aansprak op hun gratis plastic zakjes, heeft bijgedragen aan het huidige verbod daarop. Zo maken we samen de wereld een stukje mooier en groener. Mensen en organisaties die hun nek durven uitsteken voor het milieu hebben we heel hard nodig, als inspirerende voorbeelden van hoe gedragsverandering wel degelijk mogelijk is. Individueel én op grote schaal.

'Durf een vreemde eend in de bijt te zijn'

NIEUWE RIEDEL

Zo'n voorbeeld tref ik die dag op het schoolplein: een moeder die het hier prima redt zonder auto, met haar gezin van vijf. Elke dag fietst ze op en neer naar haar werk, twintig kilometer verderop. En dan zeur ik over die twee kilometer?! Inmiddels staat de auto alweer een week ongebruikt voor de deur. Ik herhaal elke avond hardop mijn nieuwe riedel: 'Ook als het regent, ga ik morgen met de fiets naar school.' Dat helpt. Een nog-net-geen gewoonte lijkt de kop in gedrukt.

VERMOEIEND!

Altijd maar alles bewust proberen te doen kan dodelijk vermoeiend zijn. Professor B.J. Fogg van de Amerikaanse Stanford Universiteit ontwikkelde daarom 'tiny habits' - een simpele en effectieve manier om je eigen gedrag stapje voor stapje aan te pakken. Ook toepasbaar voor wie de groene meetlat nog een beetje hoger wil leggen. Meer weten: tinyhabits.com.

KOLENVRIJ NEDERLAND IN EEN STROOMVERSNELLING

KOLENCENTRALES KUNNEN OVER VIER JAAR DICHT

Ons idee van een wereld zonder kolencentrales werd twintig jaar geleden nog weggelachen. Dankzij onze vasthoudendheid (ook die van u!) groeide het publieke en politieke draagvlak. En nu gaat het hard.
>

Vlak voor de klimaattop in Parijs stemde de Tweede Kamer vóór vroegtijdige sluiting van alle Nederlandse kolencentrales. Minister Henk Kamp sprak zelfs van 'het einde van het fossiele tijdperk'. Niet alleen in Den Haag lijkt het kwartje te vallen: Vietnam schrapt de bouw van zeventig kolencentrales, China sluit dit jaar opnieuw duizend kolenmijnen en geeft geen nieuwe vergunningen meer af, en de staat New York wil vanaf 2020 kolenvrij zijn.

KOLEN UIT: ACHT PROCENT MINDER CO_2

In Nederland kunnen we ook over vier jaar al afscheid nemen van onze kolencentrales. Als we ze allemaal sluiten, besparen we netto 8 procent CO_2-uitstoot per jaar, zonder dat het licht uitgaat of de stroomprijzen omhoogschieten. Stoppen met kolenstroom is de snelste en goedkoopste manier voor de Nederlandse regering om 25 procent minder CO_2 uit te stoten, zoals de rechter verordonneerde in de Urgenda-klimaatzaak.

WIND AAN: DUURZAAM OP DE LANGE TERMIJN

Gascentrales zullen de weggevallen energie op korte termijn moeten opvangen. Een gascentrale stoot 50 procent minder CO_2 uit dan een moderne kolencentrale, maar blijft vervuilend en fossiel. Daarom moet Nederland volop blijven investeren in energie uit zon, wind en aardwarmte.

Windturbines hebben in Nederland met afstand het grootste potentieel om genoeg schone stroom op te wekken. Als alle in het Energieakkoord afgesproken windmolenparken echt gebouwd worden, komt in 2023 een kwart van onze stroom uit windenergie. Op dit moment loopt Nederland nog achter op deze afspraken. Juist daarom roepen wij opnieuw: kolen uit, wind aan!

DUIZENDEN NAMEN

Op 10 februari brachten we de eerste 45.000 handtekeningen voor een kolenvrij 2020 op spectaculaire wijze onder de aandacht. Terwijl Den Haag vergaderde over de toekomst van onze energievoorziening, schreven klimmers François en Marleen de voornamen van ondertekenaars op de E.ON-kolencentrale. De Kamerleden konden live meekijken vanaf het Binnenhof.

Teken ook op greenpeace.nl/kolenuit.

Met deze rubriek blikken we terug en vooruit op onze campagnes. Wat wilde Greenpeace bereiken en is dat gelukt? Waarvoor komen we binnenkort in actie? Dit keer een nieuwe ranglijst in onze campagne voor duurzame palmolie, hoe we een Aziatische plunderaar gaan aanpakken en een terugblik op 40 jaar actievoeren op het water.
>

April 2016 ▶▶

◀◀ Maart 2015

April 2016 ▶▶

Samen met u en de Nationale Postcode Loterij werken we aan een groene, vreedzame wereld. De Postcode Loterij steunt Greenpeace dit jaar opnieuw met een geweldige gift van € 2.250.000. We zijn er ontzettend blij mee. Alle deelnemers aan de Postcode Loterij: bedankt!

MONSTER AAN BIJ GREENPEACE

Heeft u altijd al eens een kijkje aan boord van een Greenpeace-schip willen nemen, maar is dat nooit gelukt? Monster dan nu virtueel aan! Via onze nieuwe interactieve website 'Sailing with Greenpeace' kan iedereen rondlopen op iconische schepen als de *Esperanza*, de *Arctic Sunrise* en de *Rainbow Warrior*. Als virtueel bemanningslid komt u alles te weten over dat wat Greenpeace zo uniek maakt en waarmee we de laatste 40 jaar waanzinnige avonturen beleefden.

Laat u meevoeren door de interactieve kaarten, animaties, foto's en films, luister naar de herinneringen van actievoerders en bekijk nooit eerder vertoond materiaal. Zo is het verhaal van de *Rainbow Warrior*, die in Auckland tot zinken werd gebracht, indrukwekkend in beeld gebracht. Maar ook anno nu is onze bemanning te volgen. Op de actuele kaarten zie je dat de schepen ons naar alle uithoeken van de wereld brengen, waar we milieumisstanden aantonen en actie kunnen ondernemen om de aarde te beschermen.

Kom aan boord op sailing-with-greenpeace.com en neem plaats aan het roer van alle Greenpeace-campagnes. Laat u bij vertrek een boodschap in een fles achter voor de bemanningsleden?

NIEUWE RANGLIJST ONTHULT: WIE KIEST VOOR BOSSEN?

De bosbranden in Indonesië van 2015 legden 2,6 miljoen hectare regenwoud, orang-oetanleefgebied en landbouwgrond in de as. Deze branden zijn een direct gevolg van ontbossing en drooglegging van veengronden voor oliepalmplantages. Mede dankzij onze campagnes heeft een indrukwekkende lijst palmolieproducenten en -handelaren een duurzaam palmoliebeleid omarmd. Toch gaat de ontbossing in Indonesië sneller dan ooit. Hoe kan dat?

We onderzochten de praktijken van vijftien consumentenbedrijven die op papier mooie beloften deden. Hoeveel procent gegarandeerd ontbossingsvrije palmolie gebruiken ze? Hoe transparant zijn ze over de herkomst van hun grondstoffen en maken ze zich echt sterk voor verandering in de sector? Het resultaat is een ranglijst die laat zien dat alle bedrijven een flink tandje moeten bijzetten.

Samen met supporters vraagt Greenpeace deze voedsel- en cosmeticafabrikanten om échte toezeggingen, échte deadlines en échte actie in het veld. Uitstel is geen optie meer, er staan levens op het spel. Bekijk de ranglijst op greenpeace.nl/bossen.

BLIK OP TONIJN

De tonijnvisserij is een van de schimmigste visserijsectoren: de overbevissing is dramatisch, de bijvangst idem dito en de lijst milieu- en mensenrechtenschendingen is eindeloos. Met de *Rainbow Warrior* onthulden we deze schandalige praktijken eind 2015 opnieuw. Ons onderzoek toonde ook aan dat 's werelds grootste inblikker van tonijn, Thai Union Group, daar alles van afweet.

Toch reageerde het bedrijf niet op onze vragen of op alle negatieve aandacht in de wereldwijde pers. Wel lanceerde het een nieuw logo en een pr-campagne die ons - en u - ervan moeten overtuigen dat het bedrijf volledig zuiver op de graat is.

We vroegen Thai Union dus nogmaals de milieu- en mensenrechtenschendingen in zijn productieketen aan te pakken. Dat dit mogelijk is bewees onlangs een groot visserbedrijf in Australië. Na onze campagne schoonde het zijn keten op en vist nu met duurzamere methodes.

Maar Thai Union hield zich stil. Omdat het bedrijf marktleider is, kan zijn omslag naar een duurzaam en ethisch verantwoord beleid de hele sector in beweging zetten. Daarom gaat Greenpeace nu wereldwijd druk uitoefenen op alle grote consumentenmerken die schuilgaan achter dit moederbedrijf, zoals John West. Hoe? Daarover leest u binnenkort meer op greenpeace.nl/oceanen.

DIGITAAL DWARSLIGGEN VOOR EEN BETERE WERELD

Like, share, post, retweet en hopen dat we viral gaan… Voor bijna honderdduizend online supporters en het social mediateam van Greenpeace is dat dé manier om de wereld in hoog tempo te verbeteren. Maar hoe ziet dat er eigenlijk uit, werken in de digitale voorhoede?
>

Daar liep Bob Overbeeke door de straten van Amsterdam, met een camera in de hand en een poster op zijn buik: 'Smile, you're on Periscope'. Bob is social mediaspecialist voor Greenpeace, en dan zit je niet altijd achter je computer. In november vorig jaar deed hij verslag van de Klimaatparade via Periscope, een app van Twitter waardoor onze supporters live konden meekijken met wat hij zag en filmde: duizenden mensen die bijzonder uitgedost meeliepen voor een sterk klimaatakkoord.

SNEL ALS EEN VIRUS

Bob is een van de drie creatieve professionals die bedenken hoe social media de Greenpeace-campagnes het best kunnen ondersteunen. 'We reageren op vragen en opmerkingen op Facebook, Twitter en Instagram, en plaatsen berichten en foto's die met Greenpeace en het milieu te maken hebben. Mensen kennen vooral onze offline acties met spandoeken aan gebouwen en kolencentrales. Maar dankzij de strategische inzet van social media zien we nog sneller resultaat.' Zes jaar geleden zagen we daarvan het eerste bewijs: Greenpeace confronteerde Nestlé toen met een satirisch filmpje, waarin een suffe kantoorbediende zich rotschrok toen een KitKat-reepje in een bloederige orang-oetanvinger veranderde. Het filmpje ging meteen viral via social media: meer dan 1,5 miljoen keer werd het bekeken en gedeeld. Bob: 'Een waanzinnig aantal voor die tijd. Bovendien zegde Nestlé binnen twee maanden toe te stoppen met de inkoop van palmolie waarvoor regenwoud is verwoest.'

Bob Overbeeke

© Greenpeace/Berit Soolsma

SHARING IS CARING

Social media brengen onze online supporters ook dichter bij acties en actievoerders. Dat werd duidelijk toen actievoerder Christien de Jong in 2011 twee ijskoude nachten doorbracht op een klein plateau in een hijskraan. Ze hing zo'n 70 meter boven de bouwplaats waar Essent een nieuwe kolencentrale bouwde. Voor het eerst deed ze voor Greenpeace via Twitter live verslag van de actie. Op haar telefoon ontving ze honderden positieve reacties en ontroerende adviezen van supporters, die haar de kracht gaven om vol te houden. Bob: 'Vanaf dat moment werden social media voor ons een manier om drempels te verlagen. We hebben direct en live contact met onze supporters, fantastisch natuurlijk!' Een mooi voorbeeld is de vraag die het team stelde tijdens de campagne voor bescherming van de Noordzee: 'Wat zou jij nu willen doen?' Ze werden overspoeld met reacties, vooral over plastic. Binnen drie dagen gingen 10.000 deelnemers onze uitdaging aan om een maand lang geen plastic tasjes te gebruiken. Bob: 'Tips en ervaringen vlogen heen en weer, en een van de vrijwilligers werd zo enthousiast dat hij het beheer van de Facebookpagina over wilde nemen.'

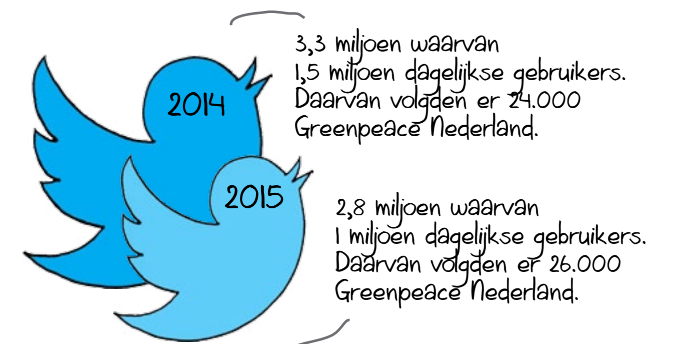
UIT DE CONTEXT GERUKT

Is er ook een keerzijde aan social media? 'Nou en of', zegt Bobs collega Ehtimaad Rais direct. 'Het feit dat het razendsnelle media zijn, werkt twee kanten op. Informatie kan snel uit de context worden gehaald en daardoor verkeerd geïnterpreteerd. Dat kan leiden tot valse beschuldigingen of verdachtmakingen die in een verhitte discussie moeilijk recht te zetten zijn. Bob: 'Soms vliegen daarbij de persoonlijke beledigingen je om de oren. Maar als je dan weer een steunbetuiging leest, is je dag weer goed!'

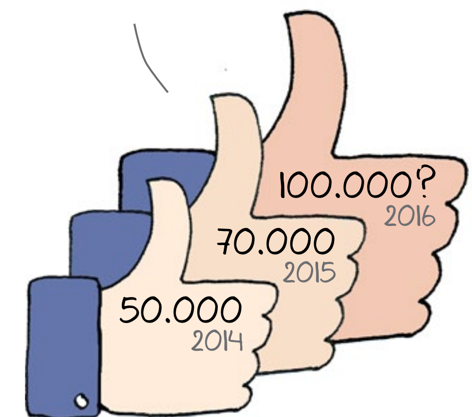
WAT IS UW 'LIKE' WAARD?

Met dezelfde snelheid waarmee berichten over en weer vliegen, gaan ook de ontwikkelingen in social media. Ehtimaad: 'Weten we eindelijk hoe we Twitter het effectiefst kunnen inzetten, is Instagram opeens je van het. Op dit moment onderzoeken we WhatsApp, want deze gratis berichtenservice wint enorm aan populariteit. Wat zou er bijvoorbeeld gebeuren als supporters zo'n plastic zakjesactie via WhatsApp zouden verspreiden? Zo kunnen we de impact van een actie nog meer vergroten. Over impact gesproken: Bob heeft nog een tip voor u. 'Houd in april Greenpeace op Facebook in de gaten en doe mee met een verrassende actie... Like!'

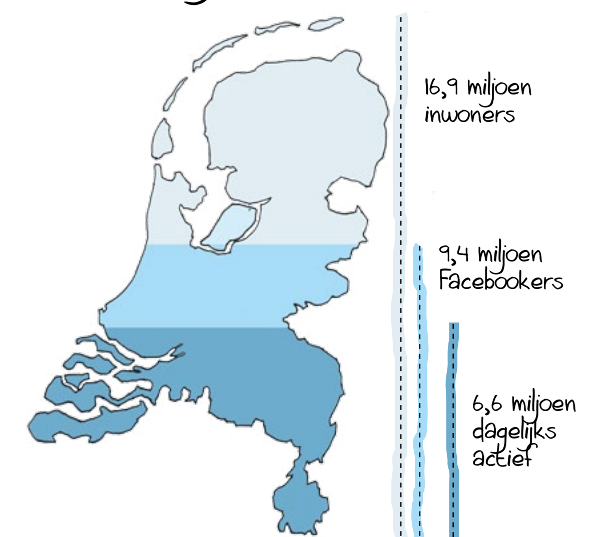
Twitteraars in Nederland

Facebook-likes voor Greenpeace Nederland

Facebookgebruikers in Nederland 2015

De aarde is ook van mij

Nynke-Rixt Jukema (36) gunt iedereen een sterrenhemel. Maar straatlantaarns, kassen en uitbundig verlichte bedrijfspanden maken de nacht steeds lichter en sterren onzichtbaar. Lichtvervuiling verstoort bovendien het bioritme van mensen en dieren, en verspilt kostbare energie. Met het platform Feel the Night wil Nynke-Rixt de vooroordelen over de nacht wegnemen. 'Donkerte hoeft niet eng of gevaarlijk te zijn. De nacht heeft ook een mooie kant.'

Haar initiatief is inmiddels geadopteerd door de Deense stad Århus en het Portugese Madeira. Nynke-Rixt organiseert evenementen als nachtwandelingen en fotowedstrijden. Ook spreekt ze bijvoorbeeld PostNL aan, met zijn helverlichte distributiecentra en ProRail, dat 's nachts alle stationslampen laat branden terwijl er geen trein meer rijdt. Soms mondt dat uit in spontane acties. Op station Mantgum draaide Nynke-Rixt zelf zo'n lamp los. 'Ik zocht al drie jaar contact met ProRail. Als er niks verandert, moet je soms tot actie overgaan', lacht ze. Ook de schoonheid van de nacht ervaren? Kijk op feelthenight.eu.

Steeds meer mensen zetten zich in voor een veilig klimaat en een schoon milieu. Samen overtuigen we overheden en bedrijven van duurzame alternatieven voor hun vervuilende keuzes. Ken jij mensen zoals Nynke-Rixt die werk maken van milieuproblemen? Stuur dan een mailtje naar redactie@greenpeace.nl.

DE NACHT IS OOK VAN MIJ

© Greenpeace/Gerda Horneman

© Steve Morgan/Greenpeace

DIT IS DE DRUPPEL
28 JANUARI 2016, LONDEN, NR. 10 DOWNING STREET

Afgelopen december was de natste maand in Groot-Brittannië sinds de eerste metingen van het meteorologisch instituut in 1910. In veel steden en dorpen bezweken de slecht onderhouden waterkeringen, met verwoestende overstromingen als gevolg. 'Mijn lieve vrienden moesten hun huis, waarin de familie drie generaties lang had gewoond, verlaten omdat het onbewoonbaar is geworden.' Dit is een van de 480 boodschappen in regenlaarzen die Greenpeace-actievoerders samen met slachtoffers van de waterramp voor het parlement zetten. Zij hebben genoeg van ministers die pas na een ramp in actie komen. In een petitie vragen bijna 100.000 mensen de Britse regering om overstromingen te voorkómen, geld vrij te maken voor goede waterkeringen en de plannen voor schone energie te versnellen.

COLOFON
© APRIL 2016
Stichting Greenpeace Nederland

GPM verschijnt 3 keer per jaar gedrukt en 4 keer per jaar digitaal. De online versie kunt u lezen op gpmagazine.nl. U kunt zich abonneren op ons online magazine via mygreenpeace.nl.

ISSN: 0166-4506

GPM is gedrukt op 100 procent hergebruikt en chloorvrij gebleekt papier.

Postadres: Postbus 3946,
1001 AS Amsterdam
Bezoekadres: NDSM-Plein 32,
1033 WB, Amsterdam
Voor administratieve vragen:
Servicedesk: 0800 422 33 44 (gratis)
of greenpeace.nl/contact

Rekeningnummer:
ING: NL31 INGB 0000 0000 44

Opmerkingen en suggesties over de inhoud van **GPM** kunt u sturen naar redactie@greenpeace.nl.

Hoofdredactie: Rita Borghardt
Eindredactie: Jacqueline Schuiling
Redactie: Rita Borghardt,
Hiekelien van den Herik, Roos Pols,
Annemiek Verbeek
Art direction en ontwerp:
Samantha van der Werff, Andrea Gritter
Beeldredactie: Gerda Horneman
Drukwerkcoördinatie: Yuri Gunther Moor

Voor blinden en slechtzienden is een speciale digitale of gesproken versie van **GPM** beschikbaar via Dedicon (0486 486 486 of info@dedicon.nl)

Volg Greenpeace op **greenpeace.nl.**
Twitter: **@GreenpeaceNL**
Facebook: **Greenpeace Nederland**
Instagram: **@greenpeacenl**
Meld u aan voor onze actiemails via
greenpeace.nl/ikdoemee.

Hoi, ik ben Herman. Samen met jou en Greenpeace wil ik ervoor zorgen dat gevaarlijk landbouwgif verboden wordt. Gelukkig gaan steeds meer boeren biologische groenten en fruit verbouwen. Veel beter voor de bijen en andere bestuivers! Trouwens, ken je deze superbestuiver al?

SUPERBESTUIVER: DE HOMMEL

VEEL haar waar VEEL stuifmeel aan plakt.

Lange roltong voor diepe bloemen.

Trillende borstkas=verwarming voor als het koud is.

Deze bloesem wordt alleen een appel, tomaat of paprika als er stuifmeel op komt van een andere bloem. Daar zorgen insecten als hommels voor. Stuifmeel plakt aan hun haartjes en daarmee vliegen ze van bloem naar bloem. Bestuiven heet dat!

Hier woont de hommel graag: een akker met veel plantensoorten en zachte grond. Maar op veel akkers groeit maar één gewas, echt té saai voor de natuur. Daar komen geen nuttige insecten op af die boeren kunnen helpen, bijvoorbeeld door bladluizen op te eten.

Zonder die nuttige insecten hebben boeren gif nodig. Maar daarvan worden hommels en andere bestuivers erg ziek. Daardoor kunnen ze onze groenten en fruit niet meer bestuiven. Greenpeace komt dus in actie om deze diertjes te beschermen.

KRUISWOORDPUZZEL:

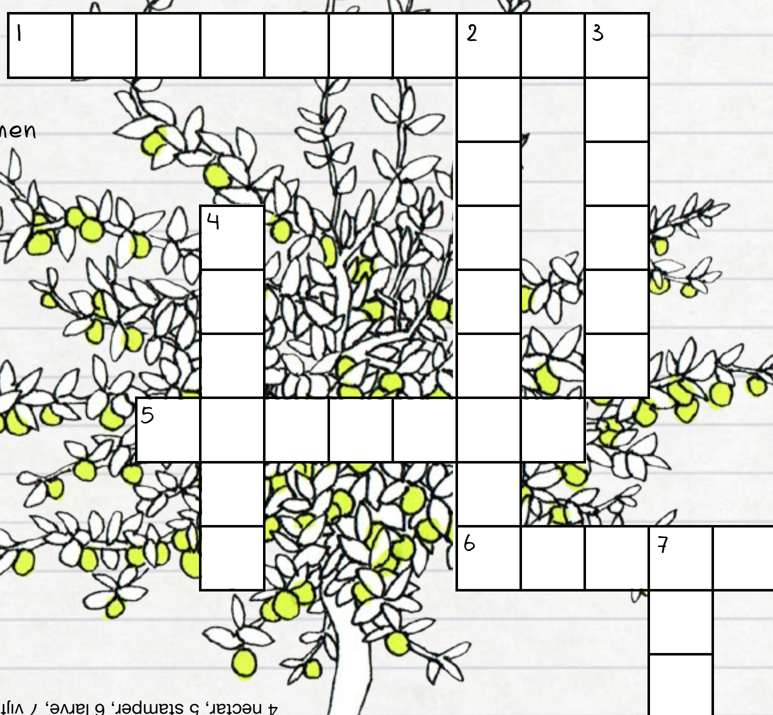
WAT WEET JIJ OVER BESTUIVEN EN DE BIJ?

HORIZONTAAL:

1 Landbouw zonder gif of kunstmest is
5 Het vrouwelijke voortplantingsorgaan van bloemen
6 Dit is een baby-bij

VERTIKAAL:

2 Het insect op pagina 11 zit onder dit spul
3 Hommels maken dit voedsel niet, bijen wel
4 Hiervan maakt de bij zijn eten
7 Zoveel ogen heeft een bij

EXTRA
Weet jij het verschil tussen een akkerhommel en een aardhommel? Kijk op greenpeacekids.nl voor het antwoord.

Antwoorden:
1 biologisch, 2 stuifmeel, 3 honing,
4 nectar, 5 stamper, 6 larve, 7 vijf.

GREENPEACE